

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIVALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olingan №BD-60320100-1.20
" 8 " avgust 2024 yil

**AXBOROT TEXNOLOGIYALARI
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi	300 000-	Jumliymoy fanlar, jumalistika va axborot
Ta'lim sohasi	320000-	Jumalistika va axborot
Ta'lim yo'nalishi	60320200-	Axborot xizmati va jamoatchilik bilan aloqalar
	60320100-	Jumalistika

Buxoro 2024

Fan/modul kodi AXB1104	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS-kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi AXBOROT TEKNOLOGIYALARI	Auditoriya mashg'ulotlari (soat) 60	Mustaqil ta'lim (soat) 60	Jami yuklama (soat) 120
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad–Axborot texnologiyalari fanida mavjud o'quv adabiyotlar, internet tarmog'i manbalari, elektron axborot resurslari, zamonaviy dasturiy vositalar ta'lim tarbiya jarayonini tashkil etish va samaradorligini oshirishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarida, shu jumladan multimedia va uning texnik-dasturiy vositalarida ishlay olish hamda amaliyotda qo'llay olish <i>ko'nikmalarini</i> hosil qilish.</p> <p>Fanning vazifalari – fan va ta'lim integratsiyasi mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda innovatsiyalarni ta'lim tizimiga keng jalb etish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimidan keng foydalanish.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.1.Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. "Axborot texnologiyalari" fanning predmeti va vazifalari. "Axborot texnologiyalari" fanning predmeti, maqsadi va tuzilishi. Axborot tushunchasi va uning xossalari. Mutaxassislik sohalarida zamonaviy axborot texnologiyalarini o'rni.</p> <p>2-mavzu. Hisoblash vositalarining rivojlanish tarixi. Zamonaviy kompyuterlar, ularning turlari asosiy xarakteristikalari va qo'llanish sohalari.</p> <p>3- mavzu. Kompyuterlarning texnik ta'minoti. Kompyuterlarning asosiy va qo'shimcha qurilmalari tasnifi, vazifalari. Gadjetlar: Smartfonlar, planshetlar, noutbuklar.</p> <p>4-mavzu. Kompyuterlarning dasturiy ta'minoti. Zamonaviy Windows dasturlari muhitida ishlash tizimlar. Fayl, papka va disklar bilan ishlash. Axborotlarni himoyalash vositalari. Fayllarni arxivlash va ochish. Kompyuter viruslari va antivirus dasturlari.</p>			

<p>5-mavzu. Axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Hujjatlarni qayta ishlashning zamonaviy texnologiyalari. Matn muharrirlari. MS Word matn muharririda hujjatlar yaratish</p> <p>6-mavzu. Matni axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Word matn muharriri gorizontal menyusi va uning asosiy buyruqlari. Jadvallar yaratish. Jadvallar bilan ishlash.</p> <p>7-mavzu. Kompyuterda namoyish dasturlar bilan ishlash texnologiyalari. Kompyuter prezintatsiyasi tushunchasi. Prezi, Microsoft PowerPoint, Apple Keynote, Google Slides, LibreOffice.</p> <p>8-mavzu. Elektron jadvallardan foydalanish texnologiyalari. Elektron jadvallar va uning asosiy tushunchalari. MS Excelda elektron jadvallar yaratish. Funksiya va formulalar. Grafik va diagrammalar yaratish</p> <p>9-mavzu. Power Point dasturi bilan ishlash asoslari. Power Pointda namoyish vositalarini yaratish. Tasvirlarni saqlash va yuklash. PowerPointda namoyish vositalaridan foydalanish va ularni muharrirlash.</p> <p>10-mavzu. Grafik axborotlarga ishlov berishning zamonaviy vositalari Kompyuter grafikasi va ularning turlari. Grafik axborotlar bilan ishlash texnologiyasi. Grafik obyektlarni yaratish va qayta ishlash vositalari. Corel Draw grafik dasturida ishlash. Adobe Photoshop dasturida ishlash. Grafik obyektlarga mobil ilovalar yordamida ishlov berish.</p> <p>11-mavzu. Internet tarmog'i va uning tashkili etilishi. Internet tarmog'i va uning ahamiyati. Internetda axborot qidiruv tizimlari. Internetda interaktiv xizmatlar. Internet tarmog'ida ishlash madaniyati.</p> <p>12- mavzu. Web - sahifa yaratish texnologiyalari. Web-sahifa yaratuvchi dasturiy vositalar tasnifi va ularning imkoniyatlari. HTML gipermatnlarni belgilash tili. WEB sahifaning asosiy tuzilmasi. HTML tilida WEB sahifa yaratish</p> <p>13- mavzu. Bulutli texnologiyalar va ular bilan ishlash. Bulutli texnologiyalarning tushunchasi. Bulutli texnologiyalarning asosiy turlari. Web muhitida Google apps(Google disk, Google hujjatlar. (matn, electron, jadval, taqdimotlar, grafik muharrirlari), Google taqvim(kalendar), Google Hangouts(messenger), Gooslet+, Google Blogger(saytlar yaratish) hujjatlarida ishlash.</p> <p>14- mavzu. Axborot xavfsizligini ta'minlash usuli va vositalari. Axborotlarni himoyalash usullari. Identifikatsiya va autentifikatsiya tamoyillari. Kompyuter viruslari. Viruslarga qarshi kurashish usullari.</p>
--

Kompyuter tarmoqlaridagi tahdid, hujumlar va ulardagi zaifliklar. Axborot xavfsizligini ta'minlash qonunchiligi

15-mavzu. Elektron hukumat. Elektron hukumat tizimi va tushunchasi. Elektron hukumat sohasidagi asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar. Elektron hukumat ta'rifi va tarmoillari. "Elektron hukumat" tizimini joriy etish samaradorligining asosiy ko'rsatkichlari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar. Amaliy mashg'ulotlarida bakalavrlar ilmiy ijodiy faoliyat bilan shug'ullanib fan sohasidagi yangiliklar bilan amaliy mashg'ulotlarini mazmunini boyitadi.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Windows ning asosiy standart dasturlari. Fayllarni arxivlash va ochish. Kompyuter viruslari va antivirüs dasturlari.
2. Word matn muharriri oynasi tuzilishi va uning asosiy elementlari
3. Word dasturida matni axborotlarni kiritish va qayta ishlash.
4. Ms Word dasturida jadvallar yaratish va tahrirlash
5. Ms Word dasturida chizmalarni tayyorlash va o'rnatish
6. Ms Wordda tayyor rasmlarni o'rnatish va tahrirlash
7. Elektron jadvallarda grafik o'ktlardan foydalanish.
8. Ms Excelda matli formulalar bilan ishlash
9. Taqdimot yaratishning zamonaviy vositalari.
10. Ms Power Point dasturining inkoniyatlaridan foydalanish.
11. HTML tilida matn, rang, rasmlar bilan ishlovchi teglar
12. HTML tilida jadval bilan ishlovchi teglar
13. HTML tilida turli ro'yxatlar yaratish
14. Google hujjatlar bilan ishlash xizmatlari (matn, electron jadval, taqdimotlar) va so'rovnomalar yaratish.
15. Axborotlarni himoyalovchi texnik va dasturiy vositalar

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mazkur fan b'yicha talabalar mustaqil ta'limni tashkil etish uchun mustaqil ishning quyidagi shakllaridan foydalanish tavsiya etiladi: talaba modul bo'yicha ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar tugagach, ma'ruza bilimlarini berilgan savolnoma bo'yicha atariblab, egallagan amaliy ko'nikmalarini namoyish etish uchun modul, texnologiyasi asosida tayyorlagan mustaqil ishlar to'plamida keltirilgan o'z variantidagi topshiriqlarni bajaradi. Tayyorlagan mustaqil ishlar electron topshirildi. Oraliq nazorat sifatida bahollanadi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. Axborot va uning turlariga turli sohalardan misollar keltirish. Axborotni fan uchun ahamiyati, xususiyatlari.

2. Zamonaviy kompyuterlar klassifikatsiyasi
3. Kompyuterlarning texnik va dasturiy ta'mini.
4. Word matn prosessori. Kiritish, tahrirlash va formatlash amallari. Hujjat tarkibiga rasm o'rnatish, hujjatni bezash
5. Ms Wordda kitob va broshuralar uchun mugovalar yaratish. Titul varaqalarini tayyorlash
6. Ms Wordda yangi simvolni o'rnatish. Havola va kolontitullar.
7. Excel dasturida avroto'ldirishlar va avrohisoblashlar.
8. Excel dasturida diagrammalar yaratish.
9. Excel dasturida jadval hosil qilish va uning ustida amallar bajarish.
10. Ms Power Pointda o'rgatuvchi-interaktiv taqdimotlar yaratish.
11. Ms Power Pointda giperssilikalar o'rnatish.
12. Ms Power Pointda animatsion lavhalar yaratish.
13. Ms Power Pointda ovoz va video lavhalarga ishlov berish.
14. Internetning zamonaviy xizmatlari. Internetning rivojlanish tarixi.
15. Internetdan masofaviy ta'limni tashkil qilishda foydalanish.
16. Adobe Photoshop dasturida turli uskunalar bilan tasvirlar yaratish
17. Ommaviy ochiq onlayn kurslar (OOC)ning imkoniyatlari bilan tanishish.
18. Kasbiy sohalari bo'yicha Web-sahila yaratish.
19. ZOOM platformasida konferensiya yaratish va unga foydalanuvchilarni ulash va boshqarish.
20. Internetda ma'lumot qidirish usullari.
21. Google Docsda hujjatni tahrirlash.
22. Google Sheetsda jadvallar yaratish.
23. Google Slidesda onlayn prezentatsiyalar yaratish
24. Google Sitesda veb sahifalar yaratish
25. Google Formda onlayn so'rovnomalar hamda testlar yaratish.
26. Google Meet platformasida konferensiya yaratish va unga foydalanuvchilarni ulash va boshqarish.
27. Konvertatsiya. Fayllarni bir formatdan boshqa formatga o'tkazish. Onlayn konvertatsiya dasturlaridan foydalanish.
28. Axborot xavfsizligi va axborotlarni himoyalash usullari
29. Axborotlarni himoyalashning texnik va dasturiy vositalari
30. Login va parol tushunchasi. Kompyuter tarmoqlariga ruxsatsiz ulanish

	<p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsifiya etiladi.</p>
3.	<p>V. Fan o'qitishining natijalari/ Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Axborot texnologiyasining jamiyatdagi o'ri va ahamiyati, axborotning nazariy asoslari va ularning kompyuterda tasvirlanish jarayonlari, axborot jarayonlarining apparat va dasturiy ta'minoti, axborot texnologiyalarining nazariy, uslubiy va texnologik asoslarini, ob'ekt va jarayonlar xolati xaqida yangi sifatidagi axborotlarga ega bo'lish maqsadida axborotlarni yig'ish, qayta ishlash, saqlash va uzatish usuli va vositalar majmuasi sifatida axborot texnologiyalarining rivojlanish vositalari haqida <i>tasavvurga va bilimga ega bo'lishi</i>; • Zamonaviy kompyuter va uning dasturiy vositalari, kompyuterga xizmat ko'rsatuvchi dasturlar asosida fayllar tizimi bilan ishlash, axborotlarga ishlash beruvchi dasturiy vositalardan, internet tarmog'i va milliy tarmoq resurslaridan, internet va interaktiv xizmatlaridan, axborot tizimlaridan <i>foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; • Axborot xizmati va jamoatchilik bilan aloqalar, Jurnalistika sohasiga oid ma'lumotlarni matn, tasvir va grafika ko'rinishidagi elektron xujjat va Web resurslarni yaratish va ularni qayta ishlash, axborot texnologiyalari hamda axborot tizimlaridan foydalana olish va axborotlarni qayta ishlash <i>malakalariga ega bo'lishi</i> kerak.
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadlar; • semenarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar) • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyixalar; • jamoa bo'lib ishlash va ximoya qilish uchun loyihalar
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks etgira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test topshirish.</p>
6.	

	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. S.X.Muhammedova, M.D.Abdullayeva, Sh.Sh.Yuldasheva, Y.B. Eshmatova. O'zbek tili va adabiyoti ta'limida zamonaviy axborot texnologiyalari. "Tafakkur va bo'ston" nashriyoti. Toshkent-2018. 2. Zairova G.K., Avezov A.A. Raqamli va axborot texnologiyalari. Darslik – Buxoro: -2022 – 650 bet. 3. Turdiyeva G.S., B.S.Qurbonov, G.Y.Bo'ronova. Ta'limda axborot texnologiyalari. Durdona-2021. 268-bet. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Baxanova X.A. Matnli axborotlarni qayta ishlash texnologiyasi. "Tafakkur bo'stoni" 2013 2. Tursunov S., Nazarov I., Bazarbayev M., Ermetov E., Sayfullayeva D. Ta'limda axborot texnologiyalari. I – II tom. 2021. <p>Axborot manbalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. http://Ziyonet.uz 4. http://www.tuit.uz 5. http://www.moodle.org 6. http://Fledu.uz 7. http://akt.uz 8. http://elearning.zn.uz 9. https://www.ispring.ru/ 10. https://www.coursera.org 11. https://ru.khanacademy.org/ 12. https://www.counselab.ru/
7.	<p>Fan dasturi Buxoro davlat universiteti Kengashining 2024 yil "<i>2</i>" <i>iyul</i> daqi <i>11</i> - sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan/moduli uchun mas'ulilar: Norova F.F. - BuxDU "Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar" kafedrasida o'qituvchisi</p>
9.	<p>Taqirizchilar: T.R.Shafiyev BuxDU, "Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalari" kafedrasida mudiri, PhD, dotsent O.I.Jalolov BuxDU, "Amaliy matematika dasturlash asoslari" kafedrasida mudiri, f.m.f.n, dotsent</p>